

Konvencija o kasetnoj municiji

Države potpisnice ovog Sporazuma,

Duboko zabrinute činjenicom da civilna stanovništva i pojedinci i dalje najviše stradaju zbog oružanih sukoba,

Rešene da za sva vremena okončaju stradanja i gubitke ljudskih života koje prouzrokuje kasetna municija prilikom upotrebe, kada ne funkcioniše kako je predviđeno ili kada je odbačena,

Zabrinute činjenicom da zaostala kasetna municija ubija ili sakati civile, uključujući žene i decu, sprečava ekonomski i društveni razvoj kroz gubitak sredstava za život, sprečava rehabilitaciju i rekonstrukciju posle sukoba, odlaže ili sprečava povratak izbeglica i interno raseljenih lica, negativno utiče na nacionalne i međunarodne napore u uspostavljanju mira i humanitarne pomoći, i ima i druge ozbiljne posledice koje mogu da traju dugo godina posle njihove upotrebe,

Duboko zabrinute zbog opasnosti koju predstavljaju velike nacionalne zalihe kasetne municije koje su zadržane radi operativne upotrebe, i rešene da osiguraju brzo uništavanje tih zaliha,

Verujući da je potrebno da efektivno doprinose, na efikasan i koordinisan način, rešavanju problema otklanjanja zaostale kasetne municije koja se nalazi širom sveta, i da obezbede njihovo uništavanje,

Odlučne da osiguraju puno ostvarenje prava svih žrtava kasetne municije i priznajući njihovo neotuđivo dostojanstvo,

Rešene da učine sve što je u njihovoj moći da pruže podršku žrtvama kasetne municije, uključujući medicinsku pomoć, rehabilitaciju i psihološku podršku, kao i da obezbede njihovo socijalno i ekonomsko uključivanje,

Prepoznavajući potrebu da obezbede pomoć žrtvama kasetne municije koja uzima u obzir njihove godine i pol, kao i da se bave posebnim potrebama ugroženih grupa,

Imajući u vidu Konvenciju o pravima lica sa invaliditetom koja, između ostalog, zahteva od država potpisnica ovog Sporazuma da preduzmu sve da osiguraju i promovišu puno

ostvarenje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda svih lica sa invaliditetom bez diskriminacije bilo koje vrste po osnovu invalidnosti,

Svesne potrebe da se na odgovarajući način koordinišu naponi uloženi u različitim forumima u rešavanju problema prava i potreba žrtava različitih vrsta oružja, i *rešene* da spreče diskriminaciju među žrtvama različitih vrsta oružja,

Potvrđujući da u slučajevima koji nisu pokriveni ovim Sporazumom ili drugim međunarodnim dogovorima, civili i borci ostaju pod zaštitom i nadležnošću principa međunarodnog prava proisteklih iz utvrđenih običaja, principa humanosti i zahteva javne svesti,

Rešene takođe da naoružanim grupama koje ne pripadaju oružanim vojnim snagama jedne države neće, ni pod kojim uslovima, biti dozvoljeno da se angažuju u bilo kojoj aktivnosti koja je toj državi zabranjena ovim Sporazumom,

Prihvatajući globalnu međunarodnu podršku međunarodne norme koja zabranjuje upotrebu protivpešadijskih mina, sadržanu u Sporazumu o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i prenosa mina i njihovom uništavanju iz 1997. godine,

Prihvatajući takođe usvajanje *Protokola o eksplozivnim ostacima rata*, koji je dodat *Sporazumu o zabrani i ograničenju upotrebe određenog konvencionalnog oružja za koje se smatra da nanosi preterane povrede ili da ima diskriminišuće posledice*, i njegovo stupanje na snagu 12. novembra 2006. godine, i želeći da povećaju zaštitu civila od posledica zaostale kasetne municije u post-konfliktnim okruženjima,

Imajući u vidu i Rezoluciju 1325 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija o ženama, miru i bezbednosti, kao i Rezoluciju 1612 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija o deci u oružanim sukobima,

Prihvatajući osim toga korake preduzete tokom poslednjih godina na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou sa ciljem da se zabrani, ograniči ili obustavi upotreba, skladištenje, proizvodnja i prenos kasetne municije,

Naglašavajući ulogu javne svesti u unapređenju principa humanosti što je dokazano globalnim zahtevom da se zaustavi stradanje civila izazvano kasetnom municijom, i *priznavajući* napore koje su u tu svrhu preduzele Ujedinjene nacije, Međunarodni crveni krst, Koalicija o kasetnoj municiji kao i druge brojne nevladine organizacije širom sveta,

Potvrđujući Deklaraciju Oslo konferencije o kasetnoj municiji, po kojoj su države, između ostalog, priznale ozbiljne posledice izazvane upotrebom kasetne municije i obavezale se da do kraja 2008. godine zakluče pravno obavezujući instrument koji bi zabranio upotrebu, proizvodnju, prenos i skladištenje kasetne municije koja izaziva neprihvatljive povrede civila, i koji bi utvrdio okvir za saradnju i podršku kojim bi se obezbedila odgovarajuća pomoć i rehabilitacija žrtvama i njihovim zajednicama, čišćenje zagađenih područja, edukacija o rizicima i uništavanje zaliha,

Naglašavajući želju da se privuku sve države da prihvate ovaj Sporazum, i *odlučne* da predano rade u cilju promocije njegove univerzalnosti i pune implementacije,

Bazirajući se na principima i pravilima međunarodnog humanitarnog prava, posebno principa da pravo strane u oružanom sukobu da bira metode ili sredstva vođenja rata nije neograničeno, i posebno pravilima da strane u sukobu moraju u svako vreme da prave razliku između civilnog stanovništva i boraca, kao i između civilnih i vojnih objekata i da prema tome usmere svoje operacije isključivo na vojne objekte, da se u toku vođenja vojnih operacija stalno vodi briga da se sačuvaju civilno stanovništvo, civili i civilni objekti, kao i da civilno stanovništvo i pojedinci civili uživaju opštu zaštitu od opasnosti koje proizvode vojne operacije,

DOGOVORILE SU SE kako sledi:

Član 1 Opšte obaveze i obim primene

1. Svaka država potpisnica nikad ni pod kojim okolnostima neće preduzeti sledeće:
 - (a) upotrebiti kasetnu municiju;
 - (a) razvijati, proizvoditi ili na neki drugi način nabavljati, skladištiti, zadržavati ili vršiti prenos bilo kome, direktno ili indirektno, kasetne municije;
 - (b) pomagati, podsticati ili navesti bilo koga da preduzme bilo koju aktivnost koja je zabranjena državi potpisnici ovog Sporazuma.
2. Stav 1 ovog Sporazuma primenjuje se, *mutatis mutandis*, na eksplozivne bombice koje su specifično dizajnirane da budu rasute ili oslobođene iz kontejnera koji je zakačen za avion.
3. Ovaj Sporazum se ne primenjuje na mine.

Član 2 Definicije

Za svrhe ovog Sporazuma:

1. **"Žrtve kasetne municije"** podrazumevaju lica koja su ubijena ili pretrpela fizičku ili psihološku povredu, ekonomski gubitak, društvenu marginalizaciju ili bitno umanjeno ostvarivanje svojih prava izazvano upotrebom kasetne municije. One podrazumevaju lica koja su pretrpela direktne posledice od kasetne municije, zajedno sa njihovim ugroženim porodicama i zajednicama;
2. **„Kasetna municija“** podrazumeva konvencionalnu municiju koja je dizajnirana tako da rasipa ili oslobađa eksplozivne podmunicije od kojih svaka teži manje od 20 kilograma i sadrži ovu eksplozivnu podmuniciju. Ovo ne uključuje sledeće:
 - a) municiju ili podmuniciju koja je dizajnirana tako da oslobađa signalne rakete, dim, pirotehnička sredstva ili municiju koja je dizajnirana isključivo za protivvazдушnu odbranu;
 - b) municiju ili podmuniciju koja je dizajnirana tako da proizvodi električne ili elektronske efekte;

- c) municiju koja, da bi se izbegli diskriminišuće posledice na jednu zonu i opasnost od neeksplodirane podmunicije, poseduje svaku od sledećih karakteristika:
 - i. svaka municija sadrži manje od deset eksplozivnih podmunicija;
 - ii. svaka eksplozivna podmunicija teži više od četiri kilograma;
 - iii. svaka eksplozivna podmunicija dizajnirana je tako da detektuje i angažuje jedan jedini pojedinačni cilj
 - iv. svaka eksplozivna podmunicija opremljena je elektronskim mehanizmom za samouništenje;
 - v. svaka eksplozivna podmunicija opremljena je elektronskim uređajem za samodeaktiviranje;
3. **„Eksplozivna podmunicija“** je konvencionalna municija koja se, da bi obavila svoj zadatak, rasprskava ili oslobađa iz kasetne municije i napravljena je da deluje tako što detonira eksplozivno punjenje pre, prilikom ili nakon udara;
- 4. **„Kasetna municija koja je podbacila“** podrazumeva kasetnu municiju koja je ispaljena, izbačena, lansirana ili na drugi način oslobođena i koja je trebalo da raspe ili oslobodi eksplozivne podmunicije, ali do toga nije došlo.
 - 5. **Neeksplodirana podmunicija** podrazumeva eksplozivnu podmuniciju koju je rasulo ili oslobodilo oružje sa podmunicijom, ili koja se od njega odvojila na neki drugi način i nije eksplodirala a trebalo je;
 - 6. **„Odbačena kasetna municija“** podrazumeva oružje sa podmunicijom ili eksplozivnu podmuniciju koja nije iskorišćena, koja je napuštena ili odbačena i više se ne nalazi pod kontrolom strane koja ju je napustila ili odbacila. Odbačena kasetna municija je mogla ili ne da bude pripremljena za upotrebu;
 - 7. **„Zaostala kasetna municija“** podrazumeva kasetnu municiju koja je podbacila, odbačenu kasetnu municiju i neeksplodiranu podmuniciju i neeksplodirane bombice;
 - 8. **„Transfer“** podrazumeva, pored fizičkog premeštanja kasetne municije na ili sa državne teritorije, prenos vlasništva ili kontrole nad kasetnom municijom, ali ne podrazumeva prenos teritorije koja je zagađena zaostalom kasetnom municijom.
 - 9. **Mehanizam za samouništenje** podrazumeva mehanizam sa automatskim funkcionisanjem ugrađen u municiju koji se dodaje primarnom upaljaču i koji obezbeđuje uništavanje municije kojoj je dodat;
 - 10. **Deaktiviranje** podrazumeva automatski proces koji nepovratnim trošenjem jedne komponente čini municiju neoperabilnom, na primer baterije koja je bitna za funkcionisanje municije;
 - 11. **Oblast zagađena kasetnom municijom** podrazumeva oblast za koje se zna ili sumnja da je zagađena zaostalom kasetnom municijom;
 - 12. **Mina** je municija koja je napravljena tako da bude stavljena ispod, na ili blizu zemlje ili druge površine i da eksplodira u prisustvu, blizini ili u kontaktu sa osobom ili vozilom;
 - 13. **Eksplozivna bombica** podrazumeva konvencionalnu municiju koja teži manje od 20 kilograma, nije sama pokrenuta već je rasuta ili oslobođena iz kontejnera da bi mogla da obavi svoju funkciju i koja je dizajnira da funkcionise tako što detonira eksplozivno punjenje pre, prilikom ili posle udara;
 - 14. **Kontejner** podrazumeva nosač koji je dizajniran tako da rasipa ili oslobađa eksplozivne bombice i koji je u vreme rasipanja ili oslobađanja zakačen za avion;

15. **Neeksplozirana bombica** podrazumeva eksplozivnu bombicu koja je rasuta, oslobođena ili na drugi način odvojena od kontejnera i koja nije eksplozirala kao što je bilo predviđeno.

Član 3 **Skladištenje i uništavanje zaliha**

1. Svaka država potpisnica, u skladu sa nacionalnim propisima, preuzima na sebe obavezu da izdvoji svu kasetnu municiju koja je u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom od municije koja je zadržana za operativnu upotrebu i da je obeleži u cilju uništavanja.
2. Svaka država potpisnica preuzima obavezu da uništi ili obezbedi uništavanje sve kasetne municije na koju se odnosi stav 1 ovog člana što je pre moguće, ali ne kasnije od osam godina po stupanju na snagu ovog Sporazuma za tu državu potpisnicu. Svaka država potpisnica se obavezuje da preduzme mere kojima će se obezbediti da metode uništavanja budu u skladu sa primenljivim međunarodnim standardima za zaštitu javnog zdravlja i životne sredine.
3. Ako država potpisnica smatra da nije u mogućnosti da uništi ili osigura uništenje sve kasetne municije obuhvaćene stavom 1 ovog člana u roku od osam godina od stupanja na snagu ovog Sporazuma za tu državu potpisnicu, ona može da podnese zahtev na Sastanku država potpisnica ili prilikom Ponovljene konferencije za produženje roka za dovršenje uništavanja te kasetne municije na period do četiri godine. Država potpisnica može u izuzetnim okolnostima tražiti dodatna produženja na period od najviše četiri godine. Tražena produženja neće prevazilaziti broj godina koje su striktno potrebne za tu državu potpisnicu da izvrši svoje obaveze iz stava 2 ovog člana.
4. Svaki zahtev za produženje mora da sadrži:
 - (a) trajanje predloženog produženja;
 - (b) detaljno objašnjenje razloga za predloženo produženje uključujući finansijska i tehnička sredstva koja su raspoloživa ili tražena od strane države potpisnice za uništavanje svih kasetnih municija na koje se odnosi stav 1 ovog člana, i tamo gde je to moguće izuzetne okolnosti koje to opravdavaju;
 - (c) plan kojim se precizira kako će se i kada izvršiti uništavanje zaliha;
 - (d) količinu i vrstu kasetne municije i eksplozivne podmunicije u trenutku stupanja na snagu Sporazuma za datu državu potpisnicu, kao i dodatnu kasetnu municiju ili eksplozivne podmunicije koje budu otkrivene posle stupanja na snagu;
 - (e) količinu i vrstu kasetne municije i eksplozivnih podmunicija koje su uništene u periodu sadržanom u stavu 2 ovog člana; i
 - (f) količinu i vrstu kasetne municije i eksplozivnih podmunicija koje treba uništiti u predloženom produženju, kao i predviđenu godišnju stopu uništavanja.
5. Na sastanku država potpisnica ili ponovljenoj konferenciji, uzimajući u obzir faktore sadržane u stavu 4 ovog člana, razmotriće se zahtev i odlučiti većinom glasova

država potpisnica koje su prisutne i koje glasaju da li će se produženje po zahtevu odobriti. Države potpisnice mogu odlučiti da odobre produženje kraće od traženog i da predlože kriterijume za produženje. Zahtev za produženje podnosi se najmanje devet meseci pre održavanja sastanka država potpisnica ili ponovljene konferencije kada će se taj zahtev razmatrati.

6. Bez obzira na odredbe člana 1 ovog Sporazuma dozvoljava se prenos kasetne municije u cilju uništavanja.

Član 4

Čišćenje i uništavanje zaostale kasetne municije i edukacija za smanjenje rizika

1. Svaka država potpisnica preuzima na sebe obavezu da očisti i uništi ili da obezbedi čišćenje i uništavanje zaostale kasetne municije koja se nalazi u oblastima zagađenim kasetnom municijom, a koje su u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom, kako sledi:
 - (a) kada se zaostala kasetna municija nalazi u oblastima koje su u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma za datu državu potpisnicu, čišćenje i uništavanje će biti izvršeno što je ranije moguće, ali najkasnije deset godina od tog datuma;
 - (b) kada je posle stupanja na snagu ovog Sporazuma za datu državu potpisnicu kasetna municija postala zaostala kasetna municija koja se nalazi u oblastima koje su u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom, čišćenje i uništavanje će biti izvršeno što je ranije moguće, ali najkasnije deset godina posle okončanja otvorenog nepijateljstva tokom kojih je takva kasetna municija postala zaostala kasetna municija; i
 - (c) po ispunjavanju jedne od dve obaveze kako je definisano podstavom (a) i (b) ovog stava, država potpisnica će podneti izjavu o saglasnosti na sledećem sastanku država potpisnica.
2. U ispunjavanju obaveza iz stava 1 ovog člana, svaka država potpisnica će što pre bude izvodljivo preduzimati sledeće mere, uzimajući u obzir odredbe člana 6 ovog Sporazuma, a u vezi sa međunarodnom saradnjom i podrškom:
 - (a) Da nadgleda, procenjuje i registruje stepen opasnosti od zaostale kasetne municije, ulažući sve napore da se identifikuju sve oblasti zagađene kasetnom municijom koje su u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom;
 - (b) Da procenjuje i odredi prioritete u pogledu potreba obeležavanja, zaštite civila, čišćenja i uništavanja, kao i da preduzima mere da mobiliše resurse i razvija nacionalni plan u cilju sprovođenja tih aktivnosti, gradeći gde je to moguće iskustva i metodologije na postojećoj strukturi;
 - (c) Da preduzme sve izvodljive mere da obezbedi da sve oblasti zagađene kasetnom municijom u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom budu obeležene, nadgledane i zaštićene ogradama ili drugim sredstvima da bi se onemogućio pristup civilima. Upozoravajući znaci bazirani na metodama trenutno prepoznatljivog obeležavanja od strane ugrožene zajednice treba da se koriste u obeležavanju oblasti za koje se sumnja da su opasne. Znaci i drugi markeri za obeležavanje

- granica opasnih oblasti treba što je više moguće da budu vidljivi, čitki, trajni i otporni na uticaje sredine i da jasno identifikuju koja je strana obeležene granice u oblasti koja je zagađena kasetnom municijom, a koja je strana bezbedna.
- (d) Da očisti i uništi svu zaostalu kasetnu municiju koja se nalazi u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom; i
 - (e) Da sprovede edukaciju za smanjenje rizika da bi se među civilima koji žive u ili oko oblasti u kojima se nalazi zaostala kasetna municija podigla svest o opasnostima koje ta municija predstavlja.
3. U sprovođenju aktivnosti koje su sadržane u stavu 2 ovog člana svaka država potpisnica uzimaće u obzir međunarodne standarde uključujući međunarodne standarde za razminiranje.
4. Ovaj stav će se primenjivati u slučajevima kada je kasetna municija iskorišćena ili odbačena od strane države potpisnice pre stupanja na snagu ovog Sporazuma za datu državu potpisnicu i kada je postala zaostala kasetna municija u oblastima koje su u nadležnosti ili pod kontrolom druge države potpisnice u vreme stupanja na snagu ovog Sporazuma za tu drugu državu.
- (a) U takvim slučajevima, po stupanju na snagu ovog Sporazuma za obe države potpisnice, prethodna država potpisnica snažno se ohrabruje da obezbedi, između ostalog, drugoj državi potpisnici tehnička, finansijska, materijalna sredstva ili podršku u ljudskim resursima, bilateralno ili preko uzajamno dogovorene treće strane, uključujući sistem Ujedinjenih nacija ili drugih relevantnih organizacija, da se omogući obeležavanje, čišćenje i uništavanje takve zaostale kasetne municije.
 - (b) Takva pomoć će obuhvatiti, tamo gde bude dostupno, informacije o vrstama i količinama korišćene kasetne municije, preciznim lokacijama napada kasetnom municijom i oblastima za koje se zna da su zagađene zaostalom kasetnom municijom.
5. Ukoliko država potpisnica smatra da neće biti u stanju da očisti i uništi ili obezbedi čišćenje i uništavanje sve zaostale kasetne municije sadržane u stavu 1 ovog člana u roku od deset godina od stupanja na snagu ovog Sporazuma za datu državu potpisnicu, ona može da podnese zahtev na sastanku država potpisnica ili ponovljenoj konferenciji radi produženja roka za izvršenje čišćenja i uništavanja zaostale kasetne municije na period do pet godina. Traženo produženje neće prelaziti broj godina koji je striktno potreban za datu državu potpisnicu da izvrši svoje obaveze iz stava 1 ovog člana.
6. Zahtev za produženje roka biće podnet na sastanku država potpisnica ili na ponovljenoj konferenciji pre isteka vremenskog perioda sadržanog u stavu 1 ovog člana za datu državu potpisnicu. Svaki zahtev biće podnet najmanje devet meseci pre održavanja sastanka država potpisnica ili ponovljene konferencije tokom koje će se razmatrati. Svaki zahtev mora da sadrži:
- a) trajanje predloženog produženja;
 - b) detaljno obrazloženje razloga za predloženo produženje uključujući finansijska i tehnička sredstva raspoloživa i tražena od strane države potpisnice za čišćenje i uništavanje svih zaostalih kasetnih municija tokom predloženog produženja;

- c) pripremu budućeg rada i status rada koji je već obavljen u okviru nacionalnih programa čišćenja i razminiranja tokom prvog perioda od deset godina na koji se odnosi stav 1 ovog člana, kao i svako sledeće produženje;
 - d) ukupnu površinu gde se nalazi zaostala kasetna municija u vreme stupanja na snagu Sporazuma za datu državu potpisnicu, kao i svaku dodatnu površinu gde se nalaze zaostale kasetne municije koje se otkriju posle stupanja na snagu;
 - e) ukupnu površinu sa zaostalom kasetnom municijom koja je očišćena od stupanja na snagu ovog Sporazuma;
 - f) ukupnu površinu sa zaostalom kasetnom municijom koja je ostala za čišćenje tokom predloženog produženja;
 - g) okolnosti koje su onemogućile državu potpisnicu da uništi svu zaostalu kasetnu municiju u oblastima u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom tokom prvog perioda od deset godina na koji se odnosi stav 1 ovog člana, kao i okolnosti koje bi mogle da je onemoguće tokom predloženog produženja;
 - h) Humanitarne, socijalne, ekonomske i implikacije životne sredine ovog predloženog produženja i
 - i) Svaku drugu informaciju koja se odnosi na zahtev za predloženo produženje.
7. Na sastanku država potpisnica ili ponovljenoj konferenciji, uzimajući u obzir faktore sadržane u paragrafu 6 ovog člana, uključujući, između ostalog, količine prijavljene zaostale kasetne municije, razmotriće se zahtev i odlučivati većinom glasova država potpisnica koje su prisutne i koje glasaju da li će se odobriti zahtev za produženje. Države potpisnice mogu odlučiti da odobre produženje u kraćem vremenskom periodu nego što je traženo i mogu, prema potrebi, predložiti kriterijume za produženje.
8. Ovakvo produženje može da bude obnovljeno na period do pet godina podnošenjem novog zahteva u skladu sa paragrafima 5, 6 i 7 ovog člana. U zahtevu za dalje produženje država potpisnica će podneti relevantne dodatne informacije o tome šta je preduzeto u prethodnom odobrenom produženju na koje se odnosi ovaj član.

Član 5

Pomoć žrtvama

1. Svaka država potpisnica će, u pogledu žrtava kasetne municije u oblastima koje su u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom, u skladu sa primenljivim međunarodnim humanitarnim pravom i zakonom o ljudskim pravima, adekvatno obezbediti pomoć koja vodi računa o godinama i polu, uključujući medicinsku pomoć, rehabilitaciju i psihološku podršku, kao i brigu za socijalno i ekonomsko uključivanje. Svaka od država potpisnica će učiniti svaki napor da prikupi pouzdane i relevantne podatke vezane za žrtve kasetne municije.
2. Ispunjavajući obavezu iz stava 1 ovog člana, svaka država potpisnica će:
 - (a) Proceniti potrebe žrtava kasetne municije;
 - (b) Razvijati, implementirati i primenjivati domaće zakone i politiku;
 - (c) Razviti nacionalni plan i budžet, uključujući okvire za sprovođenje tih aktivnosti sa ciljem da se one ugrade u nacionalne okvire i mehanizme koji se bave invaliditetom,

- razvojem i ljudskim pravima, poštujući specifičnu ulogu i doprinos relevantnih učesnika;
- (d) Preduzeti korake u cilju mobilisanja domaćih i međunarodnih resursa;
 - (e) Ne vršiti diskriminaciju protiv ili između žrtava kasetne municije, niti između žrtava kasetne municije i onih koji su pretrpeli povrede ili invalidnost iz drugih razloga; razlike u lečenju biće zasnovane isključivo na medicinskim, rehabilitacionim, psihološkim ili društveno-ekonomskim potrebama;
 - (f) Tesno sarađivati i aktivno uključivati žrtve kasetne municije kao i organizacije koje ih predstavljaju;
 - (g) Odrediti fokusnu tačku u okviru vlade u cilju koordinacije materije koja se odnosi na implementaciju ovog člana, i
 - (h) Težiti da se ugrade relevantna uputstva i pozitivna praksa u oblastima medicinske pomoći i rehabilitacije, psihološke podrške, kao i socijalnog i ekonomskog uključivanja.

Član 6

Međunarodna saradnja i pomoć

1. U ispunjavanju obaveza iz ovog Sporazuma, svaka od država potpisnica ima pravo da zatraži i dobije pomoć.
2. Svaka država potpisnica koja je u mogućnosti treba da obezbedi tehničku, materijalnu i finansijsku pomoć državama potpisnicama koje su ugrožene kasetnom municijom, a sa ciljem ispunjavanja obaveza dogovorenih ovim Sporazumom. Ova pomoć može da bude pružena, između ostalog, kroz sistem Ujedinjenih nacija, međunarodne, regionalne ili nacionalne organizacije ili institucije, nevladine organizacije ili institucije, ili na bilateralnoj osnovi.
3. Svaka država potpisnica preuzima na sebe obavezu da omogući i ima pravo da učestvuje u najvećoj mogućoj meri u razmeni opreme, naučnih i tehničkih informacija vezanih za sprovođenje ovog Sporazuma. Države potpisnice neće nametati neprimerena ograničenja na pružanje i primanje opreme za čišćenje terena i druge opreme, kao i srodnih tehnoloških informacija koje će biti upotrebljene u humanitarne svrhe.
4. Pored obaveza koje mogu nastati u smislu stava 4 člana 4 ovog Sporazuma, svaka država potpisnica koja je u mogućnosti da to učini, obezbediće pomoć za čišćenje i uništavanje zaostale kasetne municije, informacije vezane za različita sredstva i tehnologije čišćenja kasetne municije, kao i liste stručnjaka, stručnih službi ili nacionalnih službi koje se bave problemom čišćenja i uništavanja zaostale kasetne municije i drugim srodnim aktivnostima.
5. Svaka država potpisnica koja je u mogućnosti, obezbediće pomoć u uništavanju zaliha kasetne municije, kao i pomoć da se identifikuju, procene i utvrde prioritetne potrebe i praktične mere u smislu obeležavanja, edukacije za smanjenje rizika, zaštite civila i čišćenja i uništavanja kao što je predviđeno članom 4 Sporazuma.

6. Kada je, posle stupanja na snagu ovog Sporazuma, kasetna municija postala zaostala kasetna municija koja se nalazi u oblastima koje su u nadležnosti ili pod kontrolom države potpisnice, svaka će država potpisnica koja je u mogućnosti hitno pružiti prvu pomoć ugroženoj državi potpisnici.
7. Svaka država potpisnica koja je u mogućnosti pružiće pomoć za izvršenje obaveza iz člana 5 Sporazuma da bi se adekvatno obezbedila pomoć bez obzira na godine i pol, uključujući medicinsku pomoć, rehabilitaciju i psihološku podršku, kao i socijalno i ekonomsko uključenje žrtava kasetne municije. Takva pomoć može da bude pružena, pored ostalog, kroz sistem Ujedinjenih nacija, međunarodne, regionalne ili nacionalne organizacije ili institucije, Međunarodni crveni krst, nacionalne organizacije crvenog krsta i crvenog polumeseca i njihove međunarodne federacije, nevladine organizacije ili na bilateralnoj osnovi.
8. Svaka država potpisnica koja je u mogućnosti pružiće pomoć kroz doprinos ekonomskom i socijalnom oporavku koji bude potreban zbog posledica upotrebe kasetne municije u ugroženim državama članicama.
9. Svaka država potpisnica koja je u mogućnosti može da doprinese relevantnim fondovima kako bi se omogućilo obezbeđivanje pomoći sadržane u ovom članu.
10. Svaka država potpisnica koja traži i prima pomoć treba da preduzima sve odgovarajuće mere da omogući pravovremeno i efikasno sprovođenje ovog Sporazuma, uključujući slobodan ulaz i izlaz osoblja, materijala i opreme, na način koji je u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, uzimajući u obzir najbolju međunarodnu praksu.
11. Svaka država potpisnica može, u cilju razvoja nacionalnog plana akcija, zahtevati od sistema Ujedinjenih nacija, regionalnih organizacija, drugih država potpisnica ili drugih kompetentnih međuvladinih ili nevladinih institucija da pomognu njihovim vlastima da se utvrde, između ostalog:
 - a) vrste i obim zaostale kasetne municije u oblastima koje su u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom;
 - b) finansijske, tehnološke i ljudske resurse koji su potrebni za sprovođenje plana;
 - c) procenjeno vreme potrebno za čišćenje i uništavanje sve zaostale kasetne municije u oblastima koja su u njenoj nadležnosti ili pod kontrolom;
 - d) edukativni programi za smanjenje rizika i aktivnosti na podizanju svesti kako bi se smanjila učestalost povređivanja ili smrtnih slučajeva prouzrokovanih zaostalom kasetnom municijom;
 - e) pomoć žrtvama kasetne municije, i
 - f) odnos koordinacije između vlade zainteresovane države potpisnice i relevantnih vladinih, međuvladinih ili nevladinih entiteta koji će raditi na sprovođenju plana.

Član 7

Mere transparentnosti

1. Svaka država potpisnica će izveštavati Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija čim to postane izvodljivo, a u svakom slučaju ne kasnije od 180 dana po stupanju na snagu ovog Sporazuma za datu državu potpisnicu, o sledećem:
 - a) Nacionalnim merama za implementaciju opisanim u članu 9 ovog Sporazuma
 - b) Ukupnoj količini kasetne municije, uključujući eksplozivne podmunicije, sadržane u stavu 1 člana 3 ovog sporazuma, kao i pregled vrsta, količine i, ukoliko je moguće, tačan broj municija svake vrste;
 - c) Tehničke karakteristike svake vrste kasetne municije koju je data država potpisnica proizvela pre stupanja na snagu sporazuma za tu državu potpisnicu, kao i kasetne municije koje su u datom trenutku u vlasništvu ili posedu države potpisnice, obezbeđujući, tamo gde je to moguće, kategorije informacija koje mogu da olakšaju identifikaciju i čišćenje kasetne municije; kao minimum, ove informacije treba da uključe i dimenzije, upaljače, eksplozivni sadržaj, metalni sadržaj, fotografije u boji i druge informacije koje bi mogle da olakšaju čišćenje zaostale kasetne municije;
 - d) Status i napredak programa za konverziju ili zatvaranje proizvodnih pogona za proizvodnju kasetne municije
 - e) Status i napredak programa uništavanja, u skladu sa članom 3 ovog Sporazuma, kasetne municije uključujući eksplozivne podmunicije sa detaljima i metodama koje će se koristiti prilikom uništavanja, lokacijama svih mesta za uništavanje i primenljivim merama bezbednosti i ekološkim standardima kojih se treba pridržavati;
 - f) Vrstama i količinama kasetne municije, uključujući eksplozivne podmunicije, koje su uništene u skladu sa članom 3 ovog Sporazuma, uključujući detalje o korišćenim metodama za uništavanje, lokaciju mesta za uništavanje kao i primenjene mere bezbednosti i ekološke standarde;
 - g) Zalihe kasetne municije, uključujući eksplozivne podmunicije otkrivene posle podnošenja izveštaja o izvršenju programa na koji se odnosi pod-stav 7 (e) ovog stava, i planovima za uništavanje u skladu sa članom 3 ovog sporazuma;
 - h) U onoj meri u kojoj je to moguće, veličinu i lokacije svih površina koje su zagađene kasetnom municijom, a nalaze se u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom, uključujući što je moguće više detalja u pogledu tipa i količine svake od vrsta zaostale kasetne municije u svakoj od ugroženih oblasti i period njihovog korišćenja;
 - i) Status i napredak programa za čišćenje i uništavanje svih vrsta i količina zaostale kasetne municije koja je očišćena i uništena u skladu sa članom 4 ovog Sporazuma, uključujući veličinu i lokaciju očišćene oblasti zagađene kasetnom municijom i pregled svih vrsta zaostale kasetne municije koja je očišćena i uništena;
 - j) Mere koje su preduzete da se obezbedi edukacija o rizicima i, posebno, neodložno i efikasno upozoravanje civila koji žive u oblastima u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom koje su zagađene zaostalom kasetnom municijom;
 - k) Status i napredak izvršenja obaveza sadržanih u članu 5 ovog Sporazuma radi adekvatnog obezbeđivanja, uzimajući u obzir godine i pol, medicinske pomoći i rehabilitacije, psihološke podrške, kao i socijalnog i ekonomskog uključivanja žrtava kasetne municije, kao i prikupljanje svih pouzdanih relevantnih podataka vezano za žrtve kasetne municije;

- l) ime i kontakt institucija kojima je poveren mandat da obezbede informacije i sprovode mere opisane u ovom stavu;
 - m) Iznos nacionalnih resursa, uključujući finansijske, materijalne ili u naturi koji su dodeljeni za implementaciju članova 3, 4 i 5 ovog Sporazuma;
 - n) Iznose, vrste i destinacije međunarodne saradnje i pomoći predviđene članom 6 ovog sporazuma.
2. Informacije obezbeđene u skladu sa stavom 1 ovog člana biće ažurirane od strane država potpisnica svake godine, pokrivaće proteklu kalendarsku godinu i biće podnete u izveštaju generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija ne kasnije od 30. aprila svake godine.
3. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija dostaviće sve dobijene izveštaje državama potpisnicama.

Član 8

Pomoć i pojašnjenja vezana za pridržavanje odredbama Sporazuma

1. Države potpisnice se slažu u pogledu međusobnih konsultacija i saradnje po pitanju sprovođenja odredbi ovog Sporazuma i delovaće zajedno u duhu saradnje kako bi se omogućilo poštovanje ugovorenih obaveza od strane država potpisnica po ovom Sporazumu.
2. Ukoliko jedna ili više država potpisnica žele da pojasne ili traže da razreše pitanja vezana za problematiku pridržavanja odredbama Sporazuma od strane druge države potpisnice, mogu da podnesu preko generalnog sekretara Ujedinjenih nacija zahtev za pojašnjenje te problematike toj državi potpisnici. Takav zahtev će biti praćen svim relevantnim informacijama. Svaka od država potpisnica će se uzdržavati od neosnovanih zahteva za pojašnjenje, vodeći računa da se izbegnu zloupotrebe. Država potpisnica kojoj je upućen zahtev za pojašnjenje obezbediće preko generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, u roku od 28 dana državi potpisnici podnosiocu zahteva sve informacije koje mogu da doprinesu u razjašnjavanju problema.
3. Ukoliko država podnosilac zahteva ne dobije odgovor preko generalnog sekretara Ujedinjenih nacija u datom roku, ili proceni da je odgovor na zahtev nezadovoljavajući, može isti predmet podneti preko generalnog sekretara Ujedinjenih nacija na sledećem sastanku država potpisnica. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će preneti zahtev praćen svim odgovarajućim informacijama koje se odnose na zahtev za pojašnjenje svim državama potpisnicama. Sve te informacije će biti prosleđene državi potpisnici od koje se odgovor traži i ona ima pravo da na zahtev odgovori.
4. Do sazivanja sastanka država potpisnica, bilo koja od zainteresovanih država potpisnica može da zahteva od generalnog sekretara Ujedinjenih nacija da svojim dobrim uslugama omogući zahtevano pojašnjenje.

5. U slučajevima kada je predmet podnet u skladu sa stavom 3 ovog člana, na sastanku država potpisnica će se prvo utvrditi da li će se o ovom predmetu dalje razmatrati, uzimajući u obzir sve informacije podnesene od strane zainteresovanih država potpisnica. Ukoliko to bude slučaj, na sastanku država potpisnica može da se državama potpisnicama kojih se taj predmet tiče predlože načini i sredstva za dalje pojašnjenje ili rešavanje razmatranog problema, uključujući i započinjanje odgovarajućih procedura u skladu sa međunarodnim pravom. U okolnostima kada se o datom predmetu odluči da su u pitanju okolnosti van kontrole države potpisnice kojoj je zahtev podnet, na sastanku država potpisnica mogu da se preporuče odgovarajuće mere, uključujući mere saradnje sadržane u članu 6 ovog Sporazuma.
6. Pored procedura propisanih stavovima 2 do 5 ovoga člana, sastanak država potpisnica može da odluči da usvoji druge opšte procedure ili specifične mehanizme za pojašnjenje pridržavanja, uključujući činjenice i rešavanje slučajeva nepridržavanja odredbama ovog Sporazuma za koje bude smatrao da su primerene.

Član 9 Nacionalne mere za sprovođenje

Svaka od država potpisnica će preduzeti sve prikladne pravne, administrativne i ostale mere za sprovođenje ovog Sporazuma, uključujući i nametanje kaznenih mera sa ciljem sprečavanja i suzbijanja aktivnosti koje su zabranjene državi potpisnici ovim Sporazumom, a počinjene su od strane osoba ili na teritoriji koje su u njenoj nadležnosti ili pod njenom kontrolom.

Član 10 Rešavanje sporova

1. Ukoliko dođe do spora između dve ili više država potpisnica u pogledu tumačenja ili primene ovog Sporazuma, države potpisnice kojih se to tiče će se međusobno konsultovati sa izgledima za brzo rešavanje spora putem pregovora ili drugih miroljubivih sredstava po izboru, uključujući obraćanje sastanku država potpisnica i obraćanje Međunarodnom sudu pravde u skladu sa statutom suda.
2. Sastanak država potpisnica može da doprinese rešavanju spora svim onim sredstvima koja su prikladna, uključujući pružanje svojih dobrih usluga, pozivanje država potpisnica umešanih u spor da započnu izabrane procedure za rešavanje spora i preporučujući vremenski okvir za primenu dogovorenih procedura.

Član 11 Sastanci država potpisnica

1. Države potpisnice redovno će se sastajati da razmotre i, ukoliko bude potrebno, donesu odluke o bilo kojem predmetu koji je vezan za primenu ili sprovođenje ovog Sporazuma, uključujući:
 - a) delovanje i status ovog Sporazuma;
 - b) predmete koji proizilaze iz izveštaja podnetih po odredbama ovog Sporazuma;
 - c) međunarodnu saradnju i pomoć u skladu sa članom 6 ovog Sporazuma;

- d) razvoj tehnologija za čišćenje zaostale kasetne municije;
 - e) podnošenje zahteva država potpisnica po članu 8 i 10 ovog Sporazuma; i
 - f) podnošenje zahteva država potpisnica kao što je predviđeno članom 3 i 4 ovog Sporazuma.
2. Prvi sastanak država potpisnica sazivaće generalni sekretar Ujedinjenih nacija u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog Sporazuma. Sledeće sastanke sazivaće generalni sekretar Ujedinjenih nacija godišnje sve do prve ponovljene konferencije.
 3. Države koje nisu potpisnice ovog Sporazuma, kao i Ujedinjene nacije, druge relevantne međunarodne organizacije ili institucije, regionalne organizacije, Međunarodni komitet crvenog krsta, Međunarodna federacija društava crvenog krsta i crvenog polmeseca i relevantne nevladine organizacije mogu biti pozvane da prate ove sastanke kao posmatrači u skladu sa dogovorenim proceduralnim pravilima.

Član 12

Ponovljene konferencije

1. Ponovljenu konferenciju sazvaće generalni sekretar Ujedinjenih nacija pet godina posle stupanja na snagu ovog Sporazuma. Dalje ponovljene konferencije će biti sazivane od strane generalnog sekretara Ujedinjenih nacija ako to zatraži jedna ili više država potpisnica, pod uslovom da interval između ponovljenih konferencija ni u kom slučaju ne bude manji od pet godina. Sve države potpisnice ovog Sporazuma biće pozivane na svaku ponovljenu konferenciju.
2. Svrha ponovljene konferencije biće:
 - (a) da razmotri delovanje i status Sporazuma;
 - (b) da razmotri potrebu za sazivanjem narednih sastanaka država potpisnica sadržanih u stavu 2 člana 11 ovog Sporazuma kao i da utvrdi interval između njih; i
 - (c) da donosi odluke o podnetim zahtevima država potpisnica kao što predviđa član 3 i 4 ovog Sporazuma.
3. Države koje nisu potpisnice ovog Sporazuma, kao i Ujedinjene nacije, druge relevantne međunarodne organizacije ili institucije, regionalne organizacije, Međunarodni komitet crvenog krsta, Međunarodna federacija društava crvenog krsta i crvenog polmeseca i relevantne nevladine organizacije mogu biti pozvane da prate svaku ponovljenu konferenciju kao posmatrači u skladu sa dogovorenim proceduralnim pravilima.

Član 13

Amandmani

1. Bilo kada posle njegovog stupanja na snagu, svaka država potpisnica može da predloži amandmane Sporazumu. Svaki predlog amandmana će biti saopšten generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija koji će ga cirkularno poslati svim državama potpisnicama i tražiti od njih mišljenje da li da se sazove dopunska konferencija da bi se razmotrio predlog. Ako većina država potpisnica obavesti generalnog sekretara Ujedinjenih nacija najkasnije 90 dana od dana slanja cirkulara da podržavaju dalje razmatranje predloga, on će sazvati dopunsku konferenciju na koju će biti pozvane sve države potpisnice.
2. Države koje nisu potpisnice ovog Sporazuma, kao i Ujedinjene nacije, druge relevantne međunarodne organizacije ili institucije, regionalne organizacije, Međunarodni crveni krst, Međunarodna federacija društava crvenog krsta i crvenog polumeseca i relevantne nevladine organizacije mogu biti pozvane da prate svaku dopunsku konferenciju kao posmatrači u skladu sa dogovorenim proceduralnim pravilima.
3. Dopunska konferencija će se održati neposredno posle sastanka država potpisnica ili ponovljene konferencije ako većina država potpisnica ne zatraži da bude održana ranije.
4. Svaki amandman ovom Sporazumu biće usvojen dvotrećinskom većinom glasova država potpisnica koje su prisutne i glasaju na dopunskoj konferenciji. Depozitar će svaki tako usvojen amandman saopštiti državama potpisnicama.
5. Amandman na ovaj Sporazum stupiće na snagu za sve države potpisnice koje su ga usvojile po deponovanju kod depozitara akata o prihvatanju od strane većine država koje su bile potpisnice u trenutku usvajanja amandmana. Posle toga stupiće na snagu za svaku drugu državu potpisnicu na dan deponovanja njenog akta o prihvatanju.

Član 14

Troškovi i administrativni zadaci

1. Troškove sastanaka država potpisnica, ponovljenih konferencija i dopunskih konferencija snosiće države potpisnice i države koje nisu potpisnice ovog Sporazuma a prisustvuju im, u skladu sa skalom Ujedinjenih nacija primereno usklađenom.
2. Troškove koje napravi generalni sekretar Ujedinjenih nacija po članu 7 i 8 ovog Sporazuma snosiće države potpisnice u skladu sa skalom Ujedinjenih nacija primereno usklađenom.
3. Izvršenje administrativnih zadataka od strane generalnog sekretara Ujedinjenih nacija koji su mu/joj dodeljeni po odredbama ovog Sporazuma biće predmet odgovarajućeg mandata Ujedinjenih nacija.

Član 15

Potpis

Ovaj Sporazum sačinjen u Dublinu, 30. maja 2008. godine, biće otvoren za potpisivanje u Oslu, za sve države od, i kasnije u sedištu Ujedinjenih nacija u Nju Jorku sve do njegovog stupanja na snagu.

Član 16

Ratifikacija, prihvatanje, odobrenje ili pristupanje

1. Ovaj Sporazum je predmet ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja od strane potpisnika.
2. Sporazum će biti otvoren za pristupanje bilo koje države koja ga nije potpisala.
6. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja biće deponovani kod depozitara.

Član 17

Stupanje na snagu

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvog dana šestog meseca posle meseca u kojem je trideseti instrument ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja deponovan.
2. Za svaku državu koja deponuje svoj instrument ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja posle datuma deponovanja tridesetog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, ovaj Sporazum će stupiti na snagu prvog dana šestog meseca posle datuma kada je države potpisnica deponovala svoj instrument ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja.

Član 18

Privremena primena

Bilo koja država potpisnica može u trenutku ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja da izjavi da će privremeno primenjivati član 1 ovog Sporazuma do njegovog stupanja na snagu za tu državu.

Član 19

Ograničenja

Članovi ovog Sporazuma neće biti predmet ograničenja.

Član 20

Trajanje i odustajanje

1. Ovaj Sporazum biće neograničenog trajanja.
2. Svaka država članica će, u ostvarenju svoje nacionalne suverenosti, imati pravo da odustane od ovog Sporazuma. O takvom odustajanju obavestiće sve ostale države potpisnice, depozitara i Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija. Takav instrument odustajanja uključice potpuno objašnjenje razloga tog odustajanja.
3. Ovakvo odustajanje stupice na snagu tek šest meseci posle primanja instrumenta o odustajanju od strane depozitara. Ukoliko se, posle isteka tog perioda od šest

meseci, država potpisnica angažuje u oružani sukob, odustajanje neće stupiti na snagu pre završetka oružanog sukoba.

Član 21

Odnosi sa državama koje nisu potpisnice Sporazuma

1. Svaka država potpisnica ohrabruje države koje nisu potpisnice ovog Sporazuma da ratifikuju, prihvate, odobre ili pristupe ovom Sporazumu sa ciljem da se sve države privuku da pristupe ovom Sporazumu.
2. Svaka država potpisnica obavestiće vlade svih država koje nisu potpisnice ovog Sporazuma, vezano za stav 3 ovog člana, o svojim obavezama po odredbama ovog Sporazuma, promovisaće norme koje on uspostavlja i učiniće sve napore da obeshrabri države koje nisu potpisnice ovog Sporazuma da upotrebljavaju kasetnu municiju.
3. Bez obzira na odredbe člana 1 ovog Sporazuma, i u skladu sa međunarodnim pravom, države potpisnice, njihovo vojno osoblje ili državljani mogu da se angažuju u vojnoj saradnji i operacijama sa državama koje nisu potpisnice ovog Sporazuma koje bi mogle biti angažovane u aktivnostima koje su zabranjene ovim Sporazumom.
4. Ništa u stavu 3 ovog člana ne dopušta državi potpisnici da:
 - (a) razvija, proizvodi ili na drugi način pribavlja kasetnu municiju;
 - (b) sama stvara zalihe ili vrši transfer kasetne municije;
 - (c) sama upotrebljava kasetnu municiju; ili
 - (d) izričito zahteva upotrebu takve municije u slučajevima kada je izbor upotrebene municije njeno isključivo pravo.

Član 22

Depozitar

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija ovim se označava kao depozitar ovog Sporazuma.

Član 23

Autentični tekstovi

Tekstovi ovog Sporazuma na engleskom, arapskom, kineskom, španskom, francuskom i ruskom podjednako su autentični.